

jim ne bo treba beračiti pri raznih šolskih svetih in tudi kaznovanja se jim ne bo treba toliko bati. Naposled bodo stroški manjši, ker zaradi 13 in 14letnih učencev ne bo treba novih učilnic, novih učiteljev itd. Tudi verski nauk zadobi dostojnejše mesto in večjo veljavo. Glavna točka Lienbaherjevega nasveta se glasi: „otrokom na deželi, ako so se v 6letnem šolanju dovolj naučili verskega nauka (tega prej ni bilo v postavi), branja, pisanja in računjenja, je na zahtevanje njihov staršev dovoljeno namesto vsakdanjo obiskavati ponavljalno in napredovalno šolo, ki se ima vsaj za 2 uri na teden uvesti. Jednake olajšave smejo se, ako treba, tudi otrokom v mestih dovoliti.“

Za ta praktični nasvet glasovali so tudi naši slovenski poslanci in njihovi volilci jim bodo zato vselej hvaležni. Treba je sedaj še le, da gospodska zbornica pritrdi in cesar podpišejo.

Gospodarske stvari.

Pomoček zoper mrčes pri perutnini.

M. Naj se zvečer v kurnik ali sploh perutninski hlev zvečer nekoliko olševih vej po tleh položi. Pravijo, da se zarad duba iz vejevja pubtečega vse mrčesje na vejah zbere in se zjutra potem iz kurnika odnesti more; toda prav rahlo se mora to zgoditi in potem v vodo pometati. Še boljše je vse v ogenj vreči, da vse vkup zgori.

Zoper bolenje zobov.

M. Neki amerikalanski zobji zdravnik nasveta tale pomoček: Nabere se trpotca (*Plantago maior*), kakor še ob potih obilno raste. Dene se ga potem nekoliko v steklenico in se z dobrim močnim žganjem zalije. Pusti se potem vse vkup na toplem kake 10 dni stati. Od te tinkture se potem nekoliko kapljic na šopek pavole kane in v votli zob porine. Tudi znotraj se sme ta tinktura rabiti. Štiri kaplje se kaneje v pol vinske kupice vode in ta tekočina se potem jemlje po malih žličicah. Tudi otrokom, ko zobe dobivajo je dobro dlesno s to tinkturo ribati. Pravijo, da ne trpijo toliko bolečin. Pomoček se vidi nedolžen in skušnje vreden.

Kako je dobiti črešnjevih divjakov. Gotovo se je že marsikateri sadjerejec prepričal, kako težko je izrediti zadostno število črešnjevih divjakov. Posejal je morebiti celo gredico s koščicami, pa na spomlad je žalostno opazoval, kako le tu pa tam kako drevesce iz zemlje prodira. Uzrok temu je ta, da jako malo koščic kaljivno moč obdrži, posebno ako niso bile dobro shranjene. Kdor pa vendar želi v svojej drevesnici lepih črešenj imeti, tistemu svetujem, da gre sedaj pod kako črešnjevo drevo, najboljše lesno, ter si z zemljo vred izreže mlade črešnjice, kojih bude

vse polno našel. Lepo jih naj potem presadi v drevesnico, ter jih prvi čas slamo ali mahom rahlo pokriva, kajti drugače solnce nežne rastline preveč ožge, dostikrat tudi uniči. Da se jim mora ob suhem vremenu po večerih tudi prilivati, se samo ob sebi umé. Jaz sem mnogo poskušal s sejanjem, katero se pa nikdar ni prav obneslo; na ravno opisani način pa sem si izredil najlepših črešnjevih divjakov. F. Praprotnik.

Zavoljo gosenic, katerih utegnemo kmalu imeti vse polno, prosimo naj se iz drevesnega vejevja posmukajo zapredki, katerih je mnogo. Tako se najleži ta mrčes hitro zatiruje.

Lepo teličko 4 tedne staro Marijahoferskega-Mölthalskega plemena ima na prodaj po mesarski vagi g. adjunkt Jul. Hanzelj na vinorejski šoli v Mariboru. Če se v enem tednu nihče ne oglasi, bo mesarju prodana.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Naši konji.) Obširnejši popis je veljal ruskemu žrebcu plemena Orlov; istemu je ime „Krolik“ (od ruskega „krol“, t. j. kralj) po našem kraljič; rojen in vzrejen je v žrebčariji ruskega kneza Orlova v Krenobolu pri Moskvi; tam je namreč knez Vasilij Orlov utemeljil svojo žrebčarijo okolo l. 1770; za podlago je vzel domače pleme iz Livlandije, taisto je začel združevati z holandskimi, frislandskimi, danskimi, angleškimi in arabskimi žrebci. Na ta način je razdelil svojo žrebčarijo na več oddelkov, in dandanes šteje taista nad 900 konj. Izmed totih je oddelek Orlovih dirkarskih konj, ki je postal po združenji arabskih žrebcev z livlandskimi kobilami, najimenejši in tudi najboljši. Orlovi konji za dirko, kakor je „Krolik“, se vadijo v teku po cele dneve zaporedoma. Razlikujejo se pa od angleških dirkarcev s tem, da jako dolgo v teku zdrže in ne postanejo lahko trudni; angleški dirkarec gre sicer jako hitro, pa se tudi hitro otrudi. Omenjeni „Krolik“ se je rabil zmiraj za dirke, njegova prva premija v Moskvi je bila 1200 rubljev, okoli 1800 gold. Prokosil je ga samo le enkrat neki drugi Orlov za konjsko glavo. Iz Ruskega je bil prodan na Laško, kjer je na dirkah več tisuč goldinar zaslužil. Zdaj je uže 16 let star. Ker Lah se ne pečajo s konjerejo in ker „Krolik“ tudi ne more več tako bežati, kakor nekdanj, prodali so ga k nam. Naše štajersko konjerejsko društvo je ga prevzelo s tem pogojem, da je še ploden; s tem se namerava spraviti njegova krv v naše konje. On ima visoke noge, kratko truplo, dolgi rep, kosmate noge po robih, glavo ima kosmato in je slok; slokost je značaj plemenitosti pri konjih. Nekaj čudna je njegova hoja ali korak v teku; on stopa z zadnjima nogama pred prednje, kedar beži, in sicer poleg prednjih nog na levo in na desno, pa ne zadene z zadnjo nogo v prednjo. Orlovi dirkarci so dozdej povsod pri

dirkah zmagali. Govornik je še opazil, da na Bečki razstavi l. 1873 so bili ruski Orlovi dirkarci prekošeni od tistih Orlovov, katere so Italijani rabili pri dirkah na Laškem, kar se pripisuje temu, da so bili na Laškem bolje izurjeni, nego izvorni Orlovi na Ruskem. (Konec prih.)

Iz Središča. (Svečanost cesarjevičeve poroke) smo tudi tukaj prav sijajno praznovali. Že na predvečer je po našem trgu svirala godba in so na Gradišči pokali možnarji. Ravno tam se je tudi pri bližanji večernega poštnega vlaka zazgal velikanski kres. Ves trg pa tudi spodnji del Grab je bil razsvetljen. Posebno lepi so bili „transparenti“ na rotovži, v farovži in v šolskem poslopji. Brali so se prav lepi slovenski napisi. Drugi dan je ob juternici budilo zvonjenje, godba in pokanje iz možnarjev. Ob 8. uri pa je velika množica, na čelu Središki občinski zastop, c. k. žandarji in odličniki, se podala skoz dva velika s prav lepimi slovenskimi napisi, avstrijskimi, slovenskimi in belgijskimi zastavami in grbi okinčana slavaloka v cerkvo. Po slovesni božji službi „Tedeum“ in popevanji cesarske pesni, je šolska mladež s tremi velikimi zastavami (cesarsko, slovensko in belgijsko) spremljana od godbe in velike množice ljudstva v drevoredu pred g. Josip Dogšovo hišo med prepevanjem cesarske pesni vsadila lipo v spomin svečanosti 10. maja. Od tam smo potem šli, blizu tisuč nas je bilo, s šolsko mladežjo na Središče, kjer je naš neumorno marljivi in mnogozaslužni učitelj Strenkel priredil prav prilično šolsko slovesnost v spomin tega imenitnega dneva. Najpred je bil slavnostni govor, ki ga je g. učitelj sam govoril. Sledele so deklamacije, petje, otroške igre in slednjič se je šolska mladež pogostila z belim kruhom in izvrstnim Središkim medom. Ob 1. uri popoldne bil je pri našem obče spoštovanem županu g. Čuleku banket, kterege se je vdeležilo okoli 40 odličnih gostov iz Središča in okolice. Bil je ta banket v vsakem obziru izvrsten in vel je v njem naroden duh. Ob treh vstane pred g. župnik Schwinger ter v kratkem pa prisrčnem slovenskem govoru napije prevzvišenima zaročencema, „ki sta daues uzrok veselja vsej Avstriji in blaga nada vseh avstrijskih narodov“. Na to se je predložil slovenski telegram, v katerem so: Središki občinski zastop, duhovenstvo in slovesnostni gosti v svojem in v imenu vsega tukajšnjega prebivalstva izrekli presrčno svojo čestitko prezvišenima zaročencema. Vrli naš narodnjak g. Zadravec je ta telegram takoj odpravil na brzovarni postaji. Na to je napil č. g. Čagran svetlemu cesarju, blagemu očetu avstrijskih narodov, in svetli cesarici. Dalje je napil slovenskemu in bratskemu narodu hrvat-skemu, ki sta v burnih časih skoraj edina zvesta stala za tron habsburški ter zmagovalno pomagala odbijati navale puntarskih Magjarov, Lahov, in drugih prekucuhov in bota vsikdar zvesto in nepremakljivo stala kot branitelja Avstrije in pre-

svetle cesarske rodbine. Slednjič še je isti č. gosp. napil nemški, ker je nekaj dobromiselnih Nemcev tudi navzočih bilo, vsem pravicoljubnim Nemcem, kateri tudi drugim narodom, zlasti nam Slovencem pravico in enakopravnost privoščijo. Sledile so še nekatere druge prav veselo sprejete napitnice narodnim Središčanom v obče in nekterim odličnejim gostom posebej. Še le pozno zvečer so se razšli veseli in zadovoljni gostje, katerim bo ta svečanost gotovo sploh v blagem spominu ostala. Omeniti še morem, da ste Šalovska občina in tudi vas Grabe precej pripomogle denarstveno k izvršitvi te slovesnosti. Le nekterim „možakom“ obreškega občinskega zastopa se je ta svečanost in nje denarstveno podpiranje nepotrebno zdelo.

Iz Slov. Gradca. (Na predvečer cesarjevičeve poroke) je se na stotine slovenskih korenjakov zbralo pri sv. Martinu in v Pamečah. Pripravljali so se ondi na kavalkado (pojezd ali ježo) in bakljado v Slov. Gradec, kakoršno ovo mesto še nikoli ni videlo ni. Več kakor 200 mož bilo je spremljanih od banderistov, ki so bili s krasnimi predpasi in bojami okinčani. Nosili so grbel, zastave in lepo barvane lampijone, v rokah držeč gorečo bakljo. Tako je okoli 400 mož ob 1/2 9. uri zvečer po veliki cesti začelo pomikati se proti mestu. Najnaprej je plapolala po zraku velika avstrijska in belgijska zastava. Ob enem je godba svirala in iz gorā in gričev okolo je odseval ogeňj brezštevilnih kresov. Ljudje so pa z živio-klici pozdravljali jezdece in bakljarje ter občudovali prekrasno opravo. Pred mostom so prišli mestni zastopniki in oddelek mestnih gasilcev nasproti in potem je vse skupaj vrelo v krasno razsvitljeni Slov. Gradec. Zmes so veličastno bučale trobente posameznih oddelkov pojezdovih. Po nekolikih obhodih se ustavi vsa bakljada pred c. k. glavarstvom s slavnostnim vozom vred s podobo visokih poročencev v piramidah z zelenjem okinčanih, med njima pa kot angelj hči g. Farskega, v vsakej roki držeč čez podobi lovorni venec. Okolo voza bilo je 24 belo oblečenih devic in 24 bakljarjev. Voz so vlekli krasni konji iz g. vitez Naredijeve konjarne. Voz izdelal je pa izvrstni g. Josip Farsky, rodom Čeh, in fabrikant opognjenega pohišstva v Pamečah. Za vozom je ponosno jahal vodja jezdecem g. Barth. Ko je bilo vse razstavljeno pred c. k. glavarstvom, zadonijo gromoviti „živio-klici“ in godba zasvira cesarsko pesen, zastave se pripognejo, razsvitljene po bengaličnem ogaji, ki ga je bil apotekar g. Kordik prižgal. Na dan poroke je bila budnica. Ob 10. uri je č. g. dr. Josip Šuc, mestni župnik in deželni poslanec, z asistencijo 10 župnikov iz okraja služil sv. mešo, katere je se udeležilo c. k. uradništvo, avtonomni uradi, društvo, korporacije in mnogo ljudstva. Po sv. opravi so šli duhovniki, uradniki, predstojniki itd. čestitat k ces. kralj. glavarju. Vrhunec veselju bila je pri banketu napitnica, katero je gosp. vitez Naredi v

nemškem, a takoj za njim č. g. dr. Šuc v slovenskem jeziku najavil visokima poročencema! Ljudska veselica je se zaradi slabega vremena odložila do 15. maja t. l. Tako smo v Slov. Gradci obhajali cesarjevičevo poroko!

Od sv. Benedikta v Slov. gor. (Cesarjevičeva poroka — nova slatina. Tudi v našej tihej dolini, kder so prededje l. 853 postavili sv. Benediktu v čast hišo božjo, slavili smo cesarjevičevo poroko. Na predvečer so goreli prav lepi kresi in zraven možnarji gromeli. Dne 10. maja bila je slovesna sv. meša in potem so učenci pri šoli vsadili Rudolfu in Štefaniji v spomin mlado lipo. Drobna mladina podala je se potem sledeč slovenske zastavi k vinogradu šolskega očeta g. Elbelna, kder je bil slavolok s primernim slovenskim napisom. Blagi g. Elbel je pogostil otroke. Pripomagali so č. g. župnik Milošič, učitelji, oča Jagrič in drugi. Bodi izrečena vsem najprisrčnejša zahvala. — Teden poprej je posestnik J. Caf našel v mali stranski dolini na svojem pašniku novo slatino ali kisló vodo, ki pa zaradi preobilnih vulkanskih plinov ni dovolj čista in okusna. Vsakako pa kaže, da naše kraje in razne slatinske vrelce preišče kak strokovnjak! Č.

Iz Lemberga. (Povodenj — strela — škoda — letina.) V soboto 28. maja popoldan proti 5 uri bil je naš trg v velikemu strahu. Trg leži namreč v ozki soteski, v kateri se vije hudourni potok. V kratkem času je vsled strašnega deževja pritekla voda pred duri in naraščajoče vodovjo postalo je tako visoko, da je pri nekterih hišah pri oknih v izbe voda tekla. Bila je cela povodenj. Med tem pa še v gospodarsko poslopje tržana Šepotima strela vdari, in na blisk bilo je vse poslopje v ognji in je gorelo v kljub močnemu dežu in nekim gasilcem. Dol padajočo gorečo slamo, hlodovje in druge reči pa je deroča voda dalje odnesla, ki so neki dalj časa plavajoče gorele. Ljudstvo je kričalo, boječ se še daljšega deževja; toda čez eno dobro uro je dež odjenjal, potem voda odtekla in zdajci se je videlo, da je trava po travnikih poblatena, žito poleženo, novi nasadi zelenjade pa zrovani; sploh je vsem tamošnjim posestnikom ta povodenj v veliko škodo! Ni dolgo časa, da je bilo v obližji že 5 požarov, a nikjer gasilnice. Tržani hajd na noge in pri-skrbimo si tudi mi še eno dobro, zanesljivo brigalnico! Po drugih višjih krajih kaže žito prav obilno žetev. V vinogradih je samo v srednjih gorskih legah pričakovati dobre trgatve, tu najdeš nekteri trs s 15—25 grozdiči. Črešnjev cvet je osmojen. Češplje, hruške, jabolke so obilno cvetele. Daj Bog, da bi toča in druge nesreče naših upov ne vničile. A. Z.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Veselo novico denes na prvem mestu naznanjamo: novo oderuško postavo so cesar podpisali in ko je v državnem zboru bilo

to najavljeno, so naši poslanci z veseljem in roko ploskanjem ovo novico sprejeli. Hvala Bogu pa našim poslancem, zopet je oderub pred sodnikom kazni vreden zločinec. V državnem zboru bila je sprejeta tudi uže potrebna postava zoper zlobne dolžnike, ki radi „ženam hlače prodavajo“ t. j. premoženje ženi ali komu drugemu zapisati dajejo na škodo upnikom. Takšno prepisovanje zamore sedaj vsak upnik kot neveljavno proglasiti dati do 10 let nazaj. G. baron Goedel je kot načelnik železniškega odseka nasvetoval, naj se naše železnice zvežejo z dalmatinskimi. Nemški liberalci so sedaj uže zelo obupani in ponujajo zvezo českim, poljskim in slovenskim poslancem le, da pomagajo ti Taaffeja spodrinoti ali vsaj nemške konservativce potlačiti. Da bi svojo spravedljivost Čehom pokazali, glasovali so nekateri za razdelitev vseučilišča v Pragi v nemški in česki oddelek, vsled tega bil je predlog sprejet z 203 glasi proti 57; štajerski „fortšritlerji“, med njimi dr. Schmiderer in dr. Foregger, so se dosledno kujali. Zagozda je pa vsakako med nemške liberalce vgnana. Gosposka zbornica je zopet pokazala, da so liberalci v njej v manjšini, kedar vsi naši gospodje pridejo in se ministri za dotični predlog resnobno brigajo; tako je bila gruntne štibre svota 37½ milijona sprejeta s 64 glasi proti 15 liberalnih Šmerlingijancev. V delegacije je od štajerskih poslancev izvoljen dr. Heilsberg in dr. Magg, od kranjskih grof Hohenwart, od goriških dr. Tonkli, od koroških Ritter, sploh 21 liberalcev in 19 konservativcev, ker česki nemški liberalci niso hoteli glasovati za nobenega Slovana ali konservativca. — Cesarjevič Rudolf poda se s svojo bolehuo suprugo v Prago dne 8. junija ter ima vsak svečani sprejem izostati. — Iz Šlezije došli so poslaniki českega in poljskega naroda k ministru Taaffeju prosit za enakopravnost svojega jezika v šoli in uradib. Grof Taaffe jim je obečal pomoči. — Vlada skrbi za premembo domovinske postave. — Hrabri fml. Tegetthof je v Gradci umrl. — Na ogerskem bodo nove volitve od 21.—30. junija. Mešniki se hočejo krepko udeležiti ter le tistemu pomagati do zmage, ki bode zoper civilni zakon. Hrvati so jako iznemirjeni, ker še Krajine vedno nimajo in še Reko jim Magyari hočejo popolnem izviti. V Zemunu so vesli zločinca Alanova, ko dojde brzojavno poročilo o cesarskem pomiloščenju. Na Erdeljskem se Rumuni čedalje bolj hudujejo na Magyare. Kristijani v Hercegovini so državni naš zbor poprosili za pomoč zoper mohamedanske grajščake.

Vnanje države. Srbska skupština v Belem gradu je odobrila kupčijsko nagodbo z Avstrijo. — Ruska carica hoče preseliti se v Moskvo, a car želi prijazni Kijev odbrati za stolico celemu carstvu. S kitajskim cesarstvom je se Rusija na mirnem pogodila. Turkomenska zemlja je s carstvom združena. — Bismarka je nekoliko osupnilo, da ruski car v kljub nihilistom krepko in samo-